

STILARTER OG LOKAL IDENTITET

Ribe 19. september 2019

Jens Andrew Baumann

Baumann Arkitekter

BAUMANN ARKITEKTER
ERIK EINAR HOLMS TEGNESTUE

Kontorer i Viborg og København

Specialister i fredede og bevaringsværdige huse

Opgaver nogenlunde ligeligt fordelt mellem offentlige bygherrer, fonde og private ejere

Kongelig bygningsinspektør for Jylland og Fyn

Gamle huse kræver deres egne individuelle hensyn – plejen af gamle bygninger må derfor aldrig blive rutine og standardløsninger.

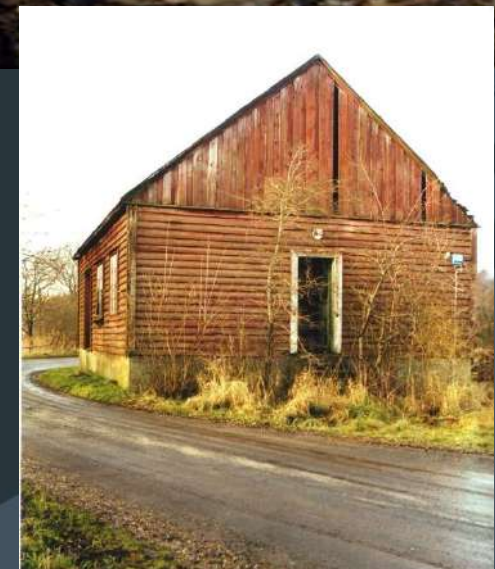
En restaurering kan i virkeligheden være en fare for de værdier vi vil beskytte

En gammel bygning kan sammenlignes med en levende organisme, der udvikler sig med tidernes skiftende stilopfattelser og funktionsbehov.

Sporene af denne bygningshistorie, både de markante og de knapt synlige fingeraftryk, er en vigtig del af bevaringsværdien

Hos den der arbejder med historisk arkitektur er det en vigtig egenskab at kunne iagttage, samle og fortolke viden

Denne viden er en uvurderlig inspiration for at bevare, både når det gælder arkitekturhistorisk væsentlige værker og ved opgaver, hvor nyt skal føjes til det gamle

«For at objektet skal finne sitt
«nye» rom, må arkitekten ta
bolig i gjenstanden, som ordet
tar bolig i skuespillerens sjel.»
(Sverre Fehn).

OBJEKT

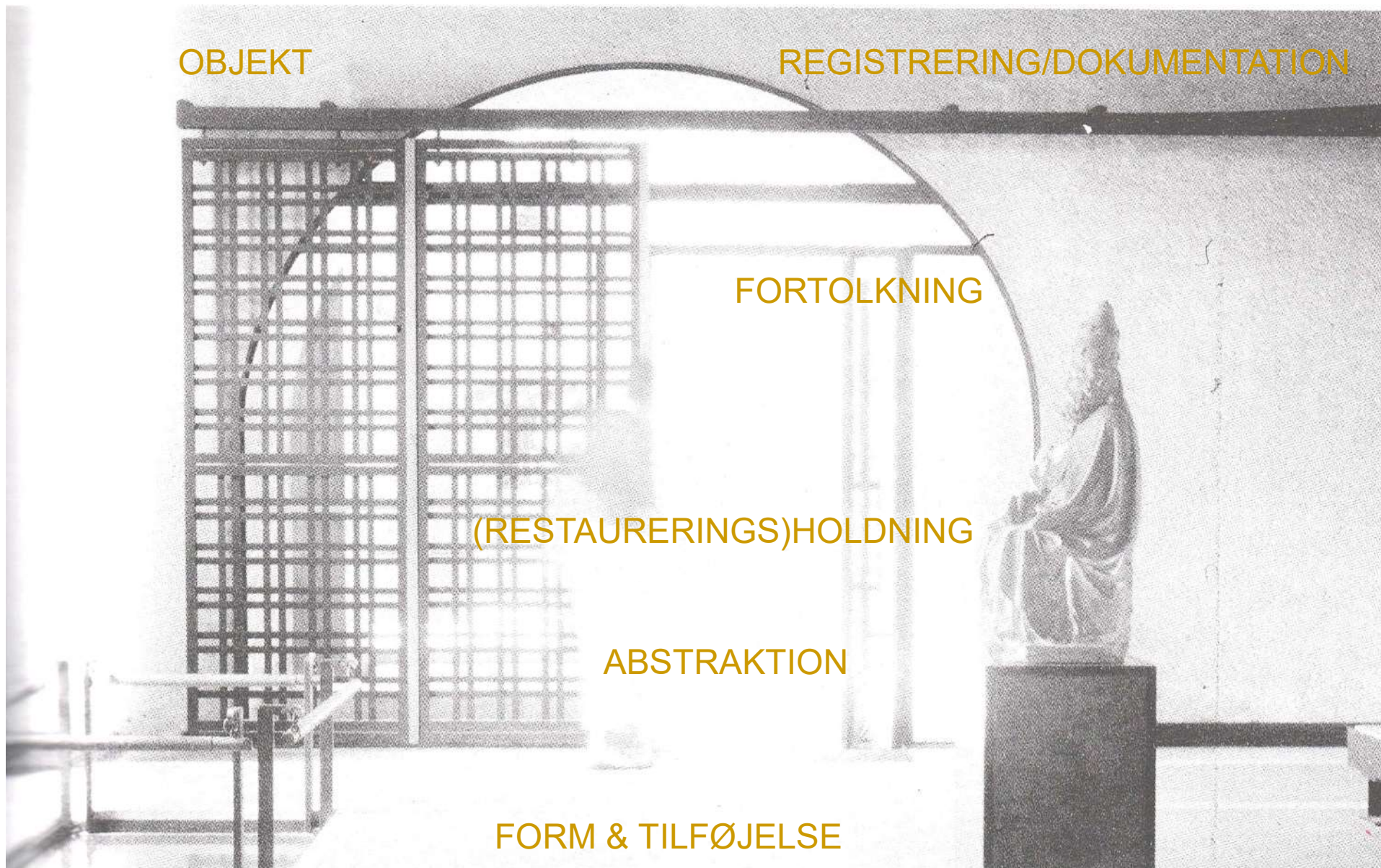
REGISTRERING/DOKUMENTATION

FORTOLKNING

(RESTAURERINGS)HOLDNING

ABSTRAKTION

FORM & TILFØJELSE

MIDDELALDER

Tidlig middelalder 1050-1150

Højmiddelalder 1150-1350

Senmiddelalder 1350-1550

Byernes beliggenhed er bestemt af trafikale forhold. Enten defineret af adgang fra "vandvejen" eller af vejadgang.

Byerne var i stort omfang baseret på handel med landbrugsvarer og håndværksprodukter
Byerne afgrænses af befæstninger, volde, voldgrave som afspærringer

Domkirker og sognekirker udgjorde en stor del af urbaniseringen. Først i form af træbygninger, sidenhen som opført i tegl.

Kirkerne satte deres præg på byerne med bygning af domkirker, sognekirker, kannikeresidenser, katedralskoler, tiggerklostre

Højmiddelalderen betød store forandringer i byernes infrastruktur. Dæmninger, opstemninger, vandmøller, voldgrave, befæstninger, afgrænsninger, byplaner, offentlige og private veje og gader, kirkebyggerier, torve og borgport.

Huse og hjem var en blandet samling. Stenbygninger (i den senere periode, bindingsværk på syldsten, eller med nedgravede stolper, træhuse, bulhuse.

KIRKENS BYGNINGER
ROMANSK PERIODE
GOTIKKEN

Som fortællinger fra en fjern tid fortæller kirkenerne den romanske og den gotiske perioder om forskellige stilarter i landets egne, om forskellige (naturgivne) materialer og om forskellige lokale måder at bygge på

**BYGGETEKNISK ER KIRKEN EN
RELATIVT KOMPLEKS STØRRELSE.**

**HVORDAN FORNYER KIRKENS
BYGNINGER SIG NÅR KIRKENS
FORMGRUNDLAG FORNYER SIG**

**Er kirken overhovedet egnet til
moderne
brug?**

Arbejdsmiljø

Komfort

Fugt

Krav til "modernisering"

Vitskøl Kloster, opførelse
påbegyndt i 1100-tallet.
Ruinsikring

I væsentligt omfang handler
omgangen med middelalderens
bygninger mere om "bevarelse"
end om "fornyelse"

GISSELFELD SLOT

HELHEDSPÅN / MODERNISERING AF SLOTTET

RENÆSSANCE

1536-1660 / grundmurede huse / udvikling af bindingsværksbyggeriet

Ved renæssancens indtog var de fleste købstæde i udpræget grad handelsebyer. Men renæssancen medførte en ny bytype, den befæstede by.

Det er mærkbart, at renæssancebyggeriet i de tidlige år især var forbeholdt kongehus og adel. Kun eliten magtede at betjene sig af den nye mode.

Det ældste grundmurede byhus i Danmark var Taarnborg i Ribe fra midten af 1500-tallet

Fra gammel tid har man bygget bindingsværkshuse i Danmark. Når man i 1500- og 1600tallet byggede i bindingsværk, var det som regel, fordi man ikke havde råd til at anvende det langt dyrere teglmateriale. Derfor overhvidtede man i ældre tid ofte bindingsværkshuse, så de kom til at ligne grundmurede bygninger.

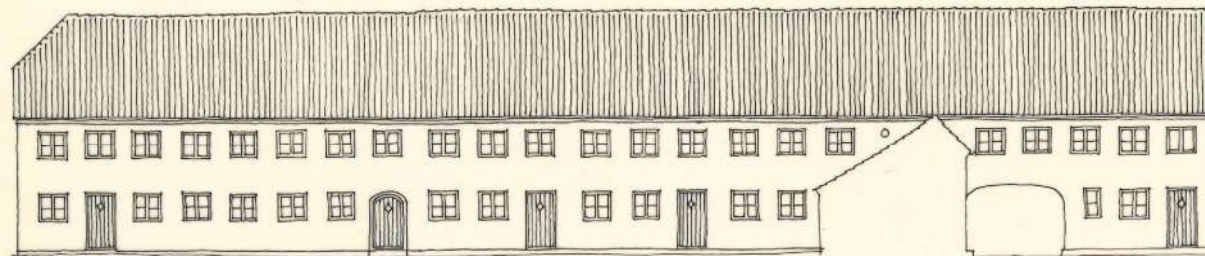
Et eksempel på en tidstypisk bygning fra perioden er Anne Hvides Gaard i Svenborg, opført i 1560'erne.

I løbet af anden halvdel af 1500-tallet steg antallet af nye, borgerlige bygninger rundt om i landets købstæder. Regionalt præges disse bygninger af særlig brug af bestemte farver og andre lokalt prægede tiltag.

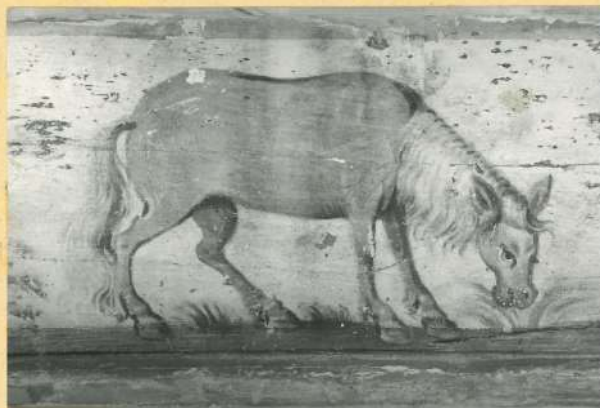
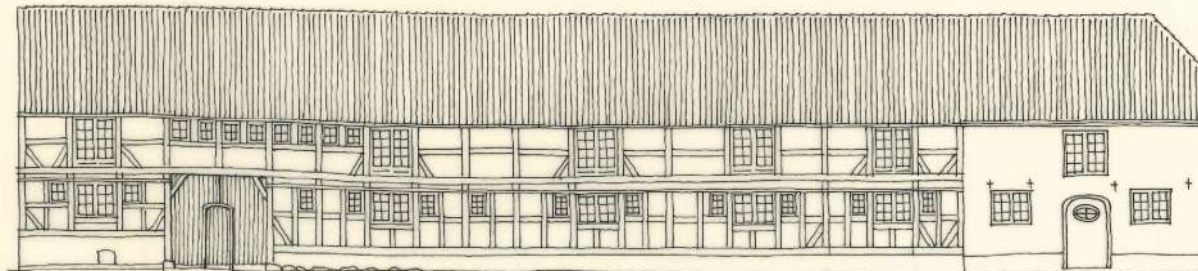
I 1500-tallets sidste periode blomstrede højadlens bygninger. Lystrup på Sydsjælland og Voergaard er blandt de bygninger der opføres i perioden.

Opstall mod have og gard

BAROKKEN

1600-tallets sidste del

1700-tallets første halvdel

1300-tallet, Næs, nævnes første gang i et officielt dokument

1416-1536, Viborg Bispestol

1534, Næs angribes under Clemens-fejden og den første bygning på nordfløjens nuværende placering ødelægges

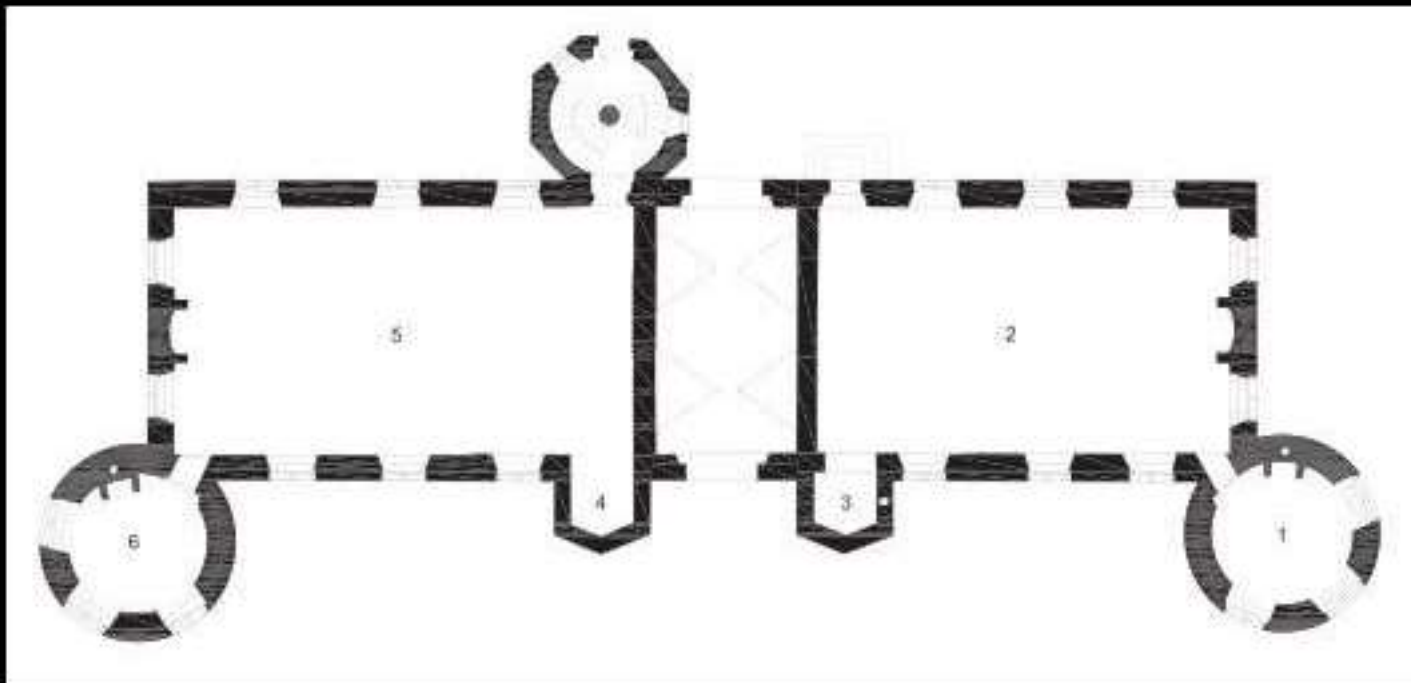
1671-1688, Claus Olufsen Daa, senere enke Sofie Amalie Lindenov

1762-1978, Slægten Schimmelmann

1764, Lindenberg får igen privilegier som baroni

1764, hovedreparation af den forfaldne sydfløj

Lindenberg sydfløj
rekonstruktion af stueplan anno 1583

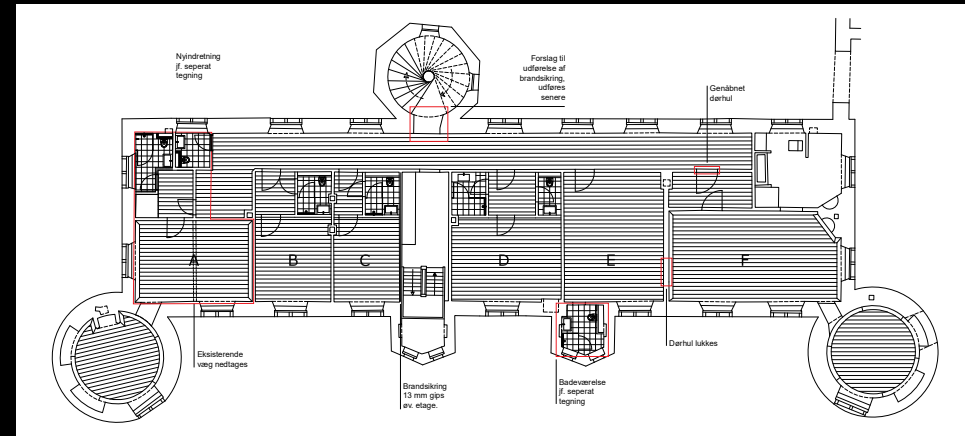
Tidens idealplan for borgbygninger af denne type:

- Store rum der kunne udtrykke magt.
- Ingen specialiserede rum; ingen privatsfære; senge, møbler, spisebord mv stod sammen
- Portgennemkørsel til slotsgården
- Fæstningstårne, såkaldte 'rundeller' med udkig til området omkring slottet

Istandsættelse og farvesætning
af stueetagen

Istandsættelse og delvis nyindretning af 1.sal

BEVARING AF DEN HISTORISKE FORTÆLLING

DET HISTORISKE PROCESFORLØB

NYE MODERNE FUNKTIONER, HVORFOR OG HVORDAN ?

VALG OG FRAVALG

RESTAURERINGSHOLDNINGER & NY FORM

INDUSTRIALISMENS BYGGERIER

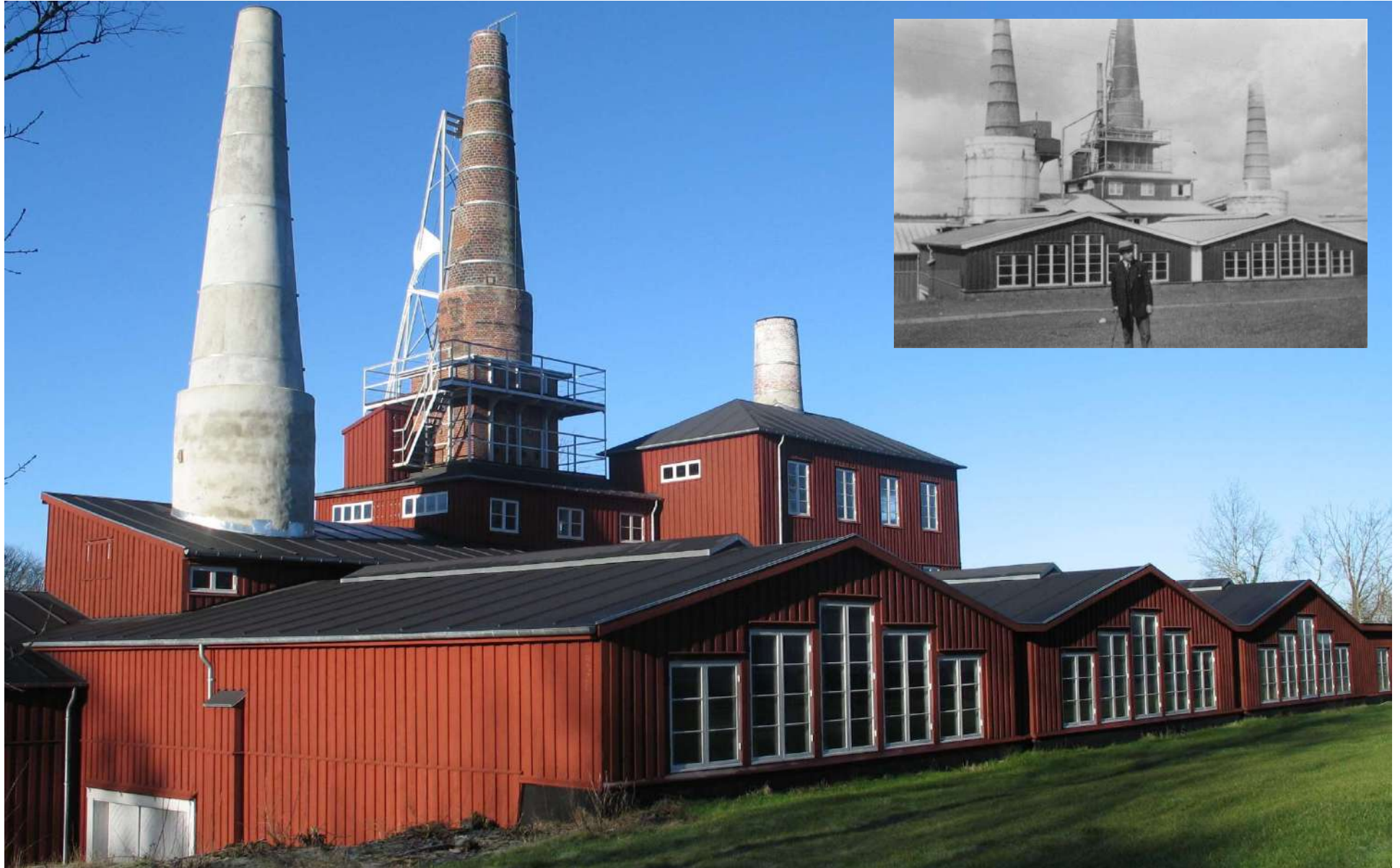
MØNSTED KALKVÆRK
BEVARING OG ISTANDSÆTTELSE AF ET SAMLET KULTURMILJØ

BAUMANN ARKITEKTER

UDGANGSPUNKT; ENHVER RESTAURERING INDEHOLDER ET ELEMENT AF FORTOLKNING

BEVARING AF "FORTÆLLINGEN" OM VÆRKETS HISTORIE, VÆRKETS UDVIKLING OG
SELVE ARBEJDSPROCESSEN OMKRING FREMSTILLINGEN AF KALK

BEVARING AF DET MARKANTE OG ARKITEKTONISK HOMOGENE ANLÆG SOM EN HELHED

GENNEMFØRE EN KONSTRUKTIV SIKRING AF VÆSENTLIGE BYGNINGSDELE

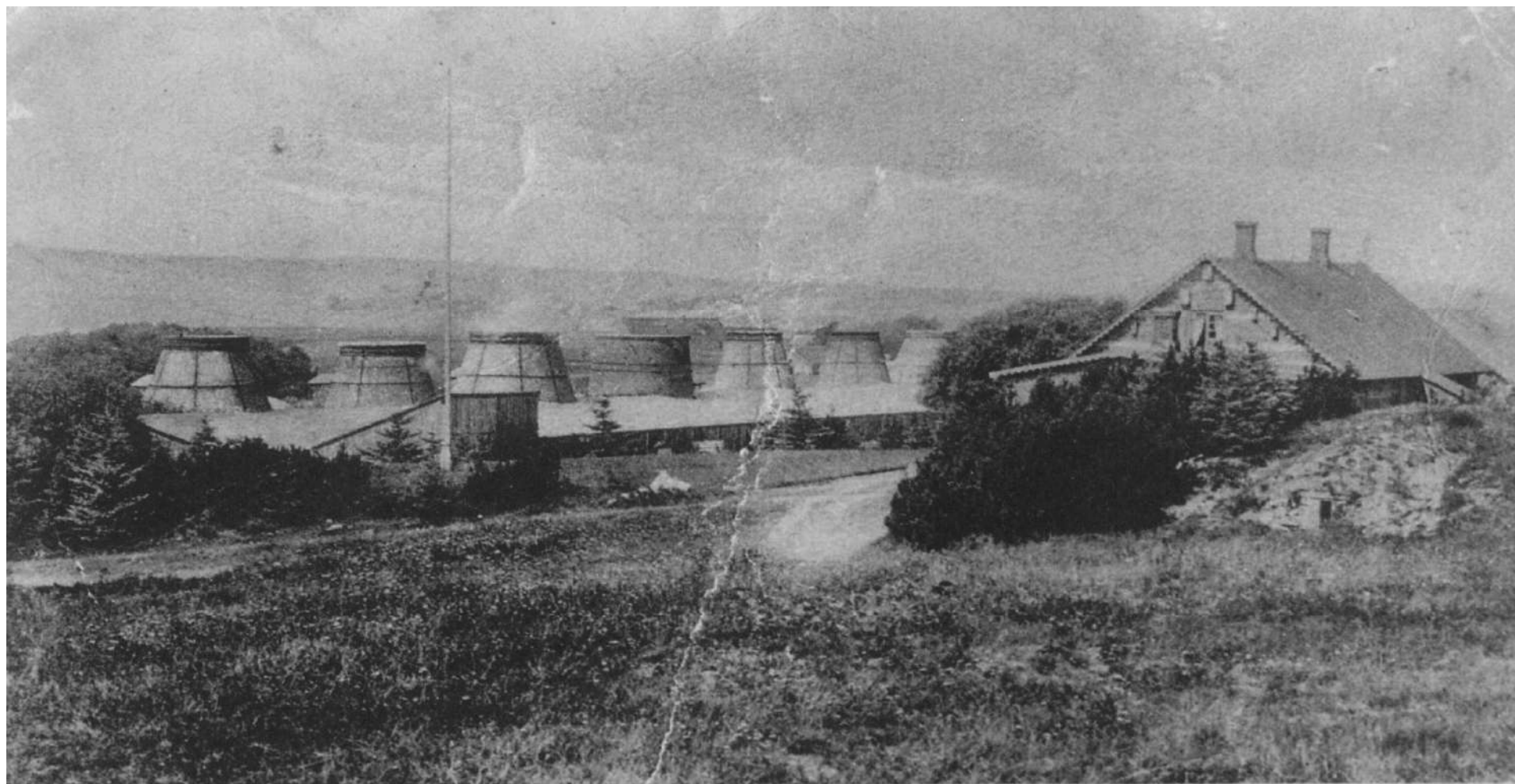
FORMIDLE OVERGANGEN FRA FABRIK TIL "KULTUR"

UDE = KLIMASKÆRM = FORNYELSE /

INDE = FORTÆLLING OM FABRIKKEN = BEVARELSE

RESTAURERINGSHOLDNINGER & NY FORM

Det Jyske Kalkværk ved Mønsted

No 258 Hae Et

RESTAURERINGSHOLDNINGER & NY FORM

RESTAURERINGSHOLDNINGER & NY FORM

"KOLONI"-TIDENS HUSE

